Ч. 181 (13.420). ЛЬВІВ, П'ЯТНИЦЯ 14. ЛИПНЯ 1933. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ДИВА ПОЛІССЯ.

Луцьк, 9. 7. 1933.

I.

Нарешті чуємо голоси польської преси про страшне положення українського населення на Поліссі. Знаємо, що не почуття справедливости й людяности кермує тими голосами, а далекі від наших міркування. Одначе, зареєстровані цією пресою факти залишаються фактами: на Поліссі діється зле, навіть дуже зле. Населення голодує, заробітків нема, в деяких місцевостях появився тиф, починається фізичне й моральне вироджування.

Інша річ, які ближчі обставини викликають ці страшні явища — припинення лісових робіт, зменшення запотребування на живного робітника, спадок цін на випасову худобу, вичерпання золотої передвоєнної ощадности і т. д.

Але для кожного є очевидним, що не ці переходові обставини є дійсними причинами тяжкого положення Полісся. Коли до цього ще додати з одного боку ширення на Поліссі від низки років радянофільства, як скрайнього матеріялізму, а з другого боку прояви скрайнього містицизму з деякими патольоґічними симптомами, то ще очевиднішим стане, що причин усього того, що діється на Поліссі, треба шукати глибше. А якщо візьмемо ще під увагу, що нічого подібного перед війною там не було, то мусимо прийти до висновку, що джерело згаданих явищ на Поліссі криється з тих умовинах поліського життя, що їх витворили останні десять років.

II.

Матеріяльні злидні поруч з радянофільською аґітацією, що в цих злиднях та обмеженнях находить собі дуже сприяючий ґрунт, як сказано вище, причинилися до крайнє матеріялістичного забарвлення світосприймання наших селянських мас. Це явище спостерігається так само на Волині, на Холмщині й в інших місцевостях.

Одночасно зауважуємо й інше явище. Десять років безрезультатного очікування поправи свого матеріяльного стану від сельроб-комуністичних проповідників та їхніх гасел, кидає деякі відломи маси, а в першій черзі поодинокі вразливі та незрівноважені одиниці у бік скрайнього містицизму. Коли нема помочі від бога серпа й шлуяка, то безрадні й безпомічні маси кидаються у бік бога таємниць і чудес. Звідси — найріжноманітніші секти — до сект з патольоґічним забарвленням включно.

Для ілюстрації наведемо такі приклади. Один з головних і фанатичних провідників сельроб-комуністів на Луччині сьогодні штундитський проповідник. Маятник сильно гойднувшися в один бік, з такою самою силою летить у бік протилежний. Олицька волость на Луччині, що перед десятьма роками масово кинулася за сельроб-комуністичними гаслами, поволі цілими селами переходила до сектантів — штундистів, пятидесятників і суботників.

На Поліссі справа стоїть ще гірше й ріжчe з причини загальмованого культурно-господарського й національного розвитку. Там є можливі вже такі явища, які на більше освідомленій і національно розвиненій Волині навіть годі собі уявити. Отже відносно (кажемо відносно) ліпші умовини культурно-освітнього й господарського розвитку та національний поступ зменшує можливости як для скрайнього матеріялізму, так і для хоробливих проявів сектанства.

Як далеко може посунутися виродливе сектанство у тяжких культурно-освітніх і господарських та національних умовинах життя, каже нам дуже виразно останній факт з життя наших нещасних поліських селян. Цей факт найшов собі вже розголос у польській пресі й навіть на сторінках „відомого" часопису „Тайни Детектив". Подаємо його тут у кількох словах.

Дня 9. червня ц. р. в селі Розмірках косівського повіту поліція арештувала 43-літнього Івана Мурашка „сіоністичного" ісповідання (так він заявив). Мурашка поліція обвинувачує в ушкодженні тіла його „жінки" Ольги Кирильчукової, якій він спричинив 12 ран на череві, боках і удах, вирізуючи в цих місцях шматки тіла бритвою.

Виявилося, що Мурашко й його вірні вірили, що шляхом зняття з тіла Кирильчукової „семи печаток письма святого" „свята" Кирильчукова мала спасти світ від загибелі. Крім цього її кров, змішана з водою, мала бути ліком на всі хороби. Мурашко відбував зі своїми вірними мольби, „свята" Кирильчукова через „сходження на неї духа святого" передавала людям божі накази, „пророк" посилав у всі сторони Полісся й Волині своїх „апостолів" і 10 учнів, що голосили людям „наступлення" на землі царства Христового" й т. д.

Здається, що практика Мурашка є кульмінаційним пунктом сектярського психофізичного виявлення серед населення Полісся, за межами якого вже лежить запаморочення, виродження й злочини.

III.

Колиб не було відповідного ґрунту для подібної практики Мурашків і інших сектярських пророків, не булоб і подібних фактів. Темрява з одної сторони й втрата віри в можність налагодження свого життя в істнуючих умовинах з другого боку, ось той ґрунт, на якому зростає сектанство, шириться масова психоза та йде виродження нещасних мас.

Гадаємо, що польська преса, що щораз частіше подає грізні вістки про таке матеріяльне положення поліщуків та їхні, внаслідок цього, психічні збочення, повинна би задуматися не лише над такими дрібними явищами, як брак зарібків у лісі, але й над цілим комплексом умовин тамошнього життя — політичних національних, освітніх і економічних.

Пригадаємо тут лише деякі з цих умовин. Там, де відбувається практика „рятування людства" шляхом вирізування шматків тіла бритвою, спинено освітню працю „Просвіти" й нема ні одної української школи, де населення почуло би про світло знання хочаб одно зрозуміле слово.

Там, де, як пише польська преса, населення голодує і місяцями не бачить сала, а навіть хліба, унеможливлена в деякій мірі рятункова господарська акція, хочаб у формі кооператив І. ступня. Туди, де люди не бачуть сонця знання й не чують правди життя, українські інтеліґенти не мають доступу. Там у школах і церквах лунає для поліщуків лише чужа мова, що лише глушить і сліпить їх.

Не знаємо прикладу в історії, щоби хтось урятував і здвигнув з недолі та темряви міліонові маси без ініціятиви й самонапруження цих мас. Не може це статися й на Поліссі. Оздоровлення матеріяльне й психічне настане там лише тоді, коли населення здобуде собі волю й поле до виявлення власної рятункової ініціятиви та спроможність прикласти власні приспані сили до саморятунку від голоду й духового виродження.

Українська преса нераз уже забирала голос у цій справі. А тепер, коли вже й польська преса кричить про дива на Поліссі, українська преса повинна голосно домагатися для Полісся належних умовин життя й розвитку.

Senex.

Закарпатські українці на святі молоді у Празі.

В днях 1. і 2. липня відбулося в Празі свято католицької молоді, на яке прибуло багато дітей з цілої республики. Закарпаття вислало на це свято і 300 своїх старших школярів, яких зорґанізували і провадили до Праги оо. Василіяни.

В суботу 1. липня українська молодь влаштувала в Празі свій концерт. На концерті було багато визначних церковних і світських достойників. Велика саля „Корони" не могла вмістити всіх гостей. Сама поява на сцені молодих дівчат і хлопців у пре гарних народніх строях викликала грім оплесків. Програма виступу складалася з народніх пісень і танців. Деякі точки треба було повторювати кілька разів. Концерт затягнувся більше, як на годину поза визначений час, бо запалена публика ніяк не хотіла розходитися. Праський єпископ монс. К. Капшар в імені присутніх сердечно дякував усім учасникам концерту за моменти високого піднесення та вказав на велику красу української пісні й танку, висловлюючи водночас сумнів, чи зможе Прага віддячитися належно милим гостям.

Другої днини в неділю передпол. відбувся святочний похід католицької молоді через місто Прагу. Найбільше мистецько-мальовнича була українська група. Коли вона проходила площею біля церкви св. Людмили, у відповідь на її привіт „Нехай живе народ св. Вацлава!" — публика вітала нашу молодь окликами: „Нехай живе Україна!"...

Тої самої днини відбулися ще окремі виступи поодиноких українських гуртків у ріжних салях Праги, а ввечір закарпатські гості виїхали зі столиці.

Чому наш нарід так тяжко працює.

(Побутове помічення з передвоєнного часу.)

Було це літом в місяці серпні, коли наш Дністер набирає з підгірських рік і потоків багато води і розливає її по суміжних селах від Галича в долину. Тоді кажуть наші селяни хлібороби, що ріка набирає і в село може прибути. Рікою звуть наш Дністер.

І так було того року, коли я приїхав був до мого родинного села, в часі ферій. Я застав вже повінь у селі і бачив цю недолю, як господарі витягали руками з намулу снопи збіжа, що їх до села принесла вода, — щоби рятувати бодай дещо зі збору.

Мене це тяжко заболіло, коли я побачив раз у житті на власні очі таке лихоліття господарів хліборобів, а вони мовчки і зі спокоєм робили свою роботу: тягнули снопи з річного намулу і клали на сухе місце, а жінки падькались довкола нього і тишком сльози втирали запасками...

Відтак я вдався там у розмову зі знайомими господарями, яких знав я з читальні „Просвіти", — розпитував їх про розміри повені і потребу порятунку, про реґуляцію рік і потоків та інше, як це у нас бувало... Але ця розмова їх тоді не бралась і не захоплювала. Вони не висказували своєї думки і... не нарікали. А я думав, що їх серце гнівом зайшло і тому вони не відказували. Тай на кого? Прийшла вода тай забрала їх дорібок. На когож тут нарікати?... Хіба на Господа Бога? Така була їх думка...

Аж обізвався тут один із тих газдів, що з подальшого боку над берегом ріки відшукували свої снопи тай їх відкладали... Це був багатший газда Малуцький, що любив звичайно, як це кажуть на селі, мудрувати... Тоді він випрямився на рівні ноги, витягаючи руки з болота-мулу, тай каже до мене: „Та воно так є, пане, що як земля зародить і рільник назбирає дещо достатку, то вода або вогонь відбирає того достатку, аби нарід не сидів дармо і не буяв, та не бунтувався, а далі працював... Ая, пане, так воно є на світі"...

Він вказував мені наче на якийсь вищий закон, якого мабуть сам добре не знав, але говоко-

зив так, як він це відчував... І перед тим законом він корився: ...аби нарід далі працював, бо інакше, буде ще гірше...

Та я вертав тоді домів у великій задумі над фільософією життя українського хлібороба: аби нарід далі працював і тяжко...

Це було в часі передвоєнному. А нам сьогодні воно видається наче якась забавка... Бо щож діється у повоєнному часі? Мабуть доходимо до небувалого — голодного року, як з Великої України іде тривожна вість: Дайте нам хліба, вмираємо з голоду! Нарід хоче працювати та нема як...

Д-р Кость Левицький.

РАДА МІНІСТРІВ РАДИТЬ.

У вівторок 11. липня ц. р. відбувались наради економічного комітету ради міністрів над питанням збіжевої політики та інтервенційної акції. З приводу звишки цін збіжа на міжнароднім ринку, державні збіжеві магазини випродують у більшій кількости свої запаси. Крім того економічний комітет радитиме над звишкою цін за цеглу, яка тепер підскочила з 50 на 60 зол. за тисячку. Далі комітет радитиме над проектом, якби оживити господарське життя, пошукуючи одночасно за розвязкою величезних податкових залеглостей. Тому слід сподіватися вирішення цієї важливої справи.

КРІВАВІ СУТИЧКИ ПОЛІЦІЇ З РОБІТНИКАМИ.

Двох убитих і кільканаць ранених.

ВАРШАВА, 13. 7. ПАТ. Ще в понеділок 10. липня ц. р. до текстильної фабрики Амдурського у Піщаниках білостоцького воєвідства вдерлися силою позамісцеві робітники та намагалися наклонити працюючих робітників до страйку. Коли це їм не вдалося, почали побивати працюючих робітників. Одначе поліція розігнала напасників і арештувала провідників. До крівавих заворушень на тім самім тлі дійшло в недалекім Супрасьлі. Одночасно робітники намагалися влаштувати нелегальну демонстрацію. На поклик відпоручника старостка робітники не розійшлися, обкидуючи поліцію камінями і стріляючи з револьверів. Дійшло до стрілянини, яка закінчилася одним трупом і пятьма тяжко раненими робітниками. Одначе в шпиталі негайно один з поранених робітників помер. Кільканацять поліцаїв віднесло теж рани. Судові та адміністраційні органи ведуть доходження.

АМНЕСТІЇ НЕ БУДЕ

Польська преса повідомляє, що вістки про недалеку амнестію в Польщі неправдиві. Уряд навіть не підготовляє цього року законопроекту про амнестію.

ҐЕН. БАЛЬБО ЛЕТИТЬ ДО АМЕРИКИ.

РЕЙКІЯВІК, 13. 7. ПАТ. Вчора в год. 5. вранці ескадра італійських гідроплянів відлетіла до Лябрадору. Це буде вже 4-ий етап лету. Шлях до Америки виносить 2.400 км.

КЕРТВРАЙТ, 13. 7. ПАТ. До міста Кертврайт у Лябрадорі вже прилетіла щасливо ескадра італійських гідроплянів з Рейкіявік, перелетівши над Атлянтиком 1.500 км.

РАДИМО ДАЛЬШЕ

ЛЬОНДОН, ПАТ. Покликана вчора до життя редакційна комісія почала вже свої наради й на засіданні, що вирішило продовжувати конференцію, виснено положення. Обговорюватимуть справи срібла, співпраці центральних банків та задовження. Бюро Райтера перевело інтервю з визначними членами комісії: Кокс заявив, що обі комісії (монетарна й редакційна) радитимуть дальше, Бонне ствердив, що факти складаються для конференції прихильно.

ЛЬОНДОН, ПАТ. На льондонській конференції позначилася загальна байдужість та брак зацікавлення дальшими нарадами конференції. Журналісти, що ніби барометр, виказують активність конференції, заявляють, що конференція в дійсності скінчилася, а найближчі тижні будуть тільки маскуванням нормального кінця конференції у її першій фазі. Наради її потреватимуть ще до 27. ц. м., а тоді їх відложуть на 3 місяці. Багато журналістів відіздить уже з Льондону, вважаючи, що сидіти там нема вже чого.

ЛІТВІНОВ ІДЕ ДО РИМУ.

ПАРИЖ, 13. 7. ПАТ. „Матен" повідомляє з Риму, що Мусоліні виявляє в останніх днях велику рухливість у політичних потягненнях. Умова про ненапад з більшовиками буде в найближчих днях заключена. І тому до Риму приїде незабаром Літвінов, щоби підписати умову про ненапад.

А „НАЦИ" АВСТРІЇ ТАКИ ГОТОВЛЯТЬСЯ.

ВІДЕНЬ, ПАТ. В домівці організації „Дойче Вер" викрила німецька поліція стрільницю, де відбувалися вправи у стрілянні. Підчас ревізії найдено багато зброї й муніції. Як зізнав один столяр, націонал-соціялісти підготовляли напад на поліц. комісаріят у кварталі Йозефштадт. Цей плян не вдався завдяки чуйній поліції.

„РЕВОЛЮЦІЯ В НІМЕЧЧИНІ СКІНЧИЛАСЯ!"

БЕРЛІН, ПАТ. Вся німецька преса помістила на першому місці обіжник міністра внутр. справ Німеччини, Фріка, до намісників та урядів всіх союзних держав, в якому мін. Фрік висунув тезу канцлера Гітлера, що доба революційних змін в Німеччині скінчилася. Націонал-соціялістична партія одинока репрезентує державну владу. Тепер революція переходить у другу, розвоєву фазу. Всі заяви продовжувати революційний процес або про другу революцію загрожують цьому завданню поважно. Такі політичні виступи будуть саботажем національної революції, що погрожує, викликуючи неспокій в господарських колах, економічній розбудові. Врешті обіжник заповідає гострі репресії проти недозволеної інтервенції в господарському житті.

ЦІНА ЗОЛОТА ПІДЕ В ГОРУ.

ПАРИЖ, ПАТ. З Ню Йорку повідомляють, що дирекції копалень золота ждуть на дозвіл през. Рузвельта вивезти золото, тепер видобуте. Секретар державного скарбу Злучених Держав піддержує цей внесок. Вивіз золота за кордон дотепер заборонений, вплине теж на підвищення ціни золота на внутрішнім ринку. Тепер платять за унсію золота на внутрішнім ринку 20.67 дол., а на міжнароднім ринку 28.30 долярів.

МАТЕРІЯЛЬНІ ВТРАТИ ВІД ПОВЕНІ.

СТАНИСЛАВІВ, ПАТ. До Станиславова приїхали у вівторок 11. липня ц. р. з Варшави делегати: від міністерства внутр. справ Сьвідзінський та з міністерства комунікації Раппе і Тироковський, які враз зі станиславівським воєводою Ягодзінським виїхали в терен, навіщений повінню.

Побіжні підчислення матеріяльних втрат змальовують найкраще це спустошення, яке принесла повінь для нашого села. І так у калуськім повіті шкода сягає понад 250.000 зол. Село Медина під водою, яка залотила біля 800 моргів поля і сіножатей, матеріяльні втрати сягають 60.000 зол. У селі Бабині Зарічнім вода затопила біля 100 моргів і принесла знищення на 10.000 зол. У Бабині Середнім 500 моргів під водою. Шкода сягає понад 30.000 зол. У Слободянці теж 500 моргів під водою, а матеріяльні втрати сягають до 60.000 зол. З затоплених хат виселено 20 селян. У Завою вода знищила міст біля тартаку. В товмацькім повіті вода в Дністрі сягає до 4.60 м., а в Нижневі і Тисьмениці до 2.30 м. У Миколаєві і Журавні вода в Дністрі ще не опадає. У Жидачівщині вода в Стрию і Свічі опадає.

ЧЕРГОВІ ЖЕРТВИ В ЛЮДЯХ.

СТАНИСЛАВІВ, ПАТ. У Надітичах біля Журавна втопився у Дністрі з необережности Евген Себастіянський, рядовик 6. швадрону зі Станиславова. В селі Пожари пов. Надвірна втопилась 22-літня дівчина, хвора на падачку. В потоці Чернева біля Городенки втонув 13-літній хлопчина, перепливаючи з конем через потік.

НОВИЙ ШКІЛЬНИЙ РІК.

ВАРШАВА, ПАТ. Вже появився розпорядок міністра освіти з дня 1. липня, що шкільний рік 1933-34 у високих школах починається 1. вересня ц. р. Цілий вересень відбуватимуться іспити та кольоквія. Вписи нових студентів відбуватимуться лише від 25. вересня до 7. жовтня. Виклади і вправи по семинарах починаються невідклично 9. жовтня. Поділ шкільного року 1933-34 на симестри і триместри задержаний далі.

Розпорядок обовязує вже від 15. липня ц. року.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

МОРАВСЬКА ОСТРАВА, ПАТ. На стації в Яблінковій дійшло до великої залізничої катастрофи, яка потягнула за собою поранення яких 30 людей. З цього числа 5 осіб віднесли тяжкі рани. До катастрофи дійшло внаслідок зудару особового потягу з паротягом. Якби не притомність ума машиніста наслідки катастрофи були би далеко більші.

ГЕНДЕРСОН У РИМІ.

ПАРИЖ, 13. 7. ПАТ. Провідник розброєної конференції Гендерсон відіхав учора з Парижа до Риму. Конференція з премієром Даладьє і міністром закордонних справ Брікуром зясувала Гендерсонові долю розброєної конференції. Гендресон міркує, що становище Франції щодо контролі є ключем до питання зброєння і безпеки, обговорюваного в Женеві.

НІМЕЧЧИНА ЗА ПОДІЛОМ БІЛЬШОВИЦЬКОГО РИНКУ.

ЛЬОНДОН, 13. 7. ПАТ. На монетарній конференції делеґат Зл. Держав Пітман заявив, що американська делеґація не може сама тепер у цій ситуації заявити своєї згоди на співпрацю з центральними банками. Становище Пітмана змінилось різко від вчорашнього дня з приводу вказівок дорадника Федерал Резерв Банк, який не хоче переговорювати з державами, вірними золотій валюті з метою співпраці центральних банків.

Куди більше зацікавлення викликує нинішне пленарне засідання господарської конференції. На ньому обговорюватимуть більшовицький внесок щодо економічної умови про ненапад та імпортову поемність СРСР. З цієї нагоди сподіваються виступу німецького делеґата з пропозицією поділу більшовицького ринку, беручи під увагу німецький експорт.

ЖАХЛИВЕ ЖНИВО ГОЛОДОВОЇ СМЕРТИ.

Польська преса повідомляє з Льондону, що за підчисленням американського професора Річарда Сіллета в СРСР за останніх 6 місяців згинуло вже з голоду 10,000.000 громадян. Найбільше людей померло на Україні та на Кавказі. В деяких селах вимерло з голоду понад 80 відсотків населення.

НОВИНКИ

— **Ріжні вістки.** Дня 8. ц. м. було в Польщі 223.196 безробітних. — До мешкання Драйкурса у Львові влізли злодії підчас його відпочинку у Бруховичах і маючи доволі часу, забрали з хати всю одежу, постіль і білля вартости 3000 зол. та 280 дол. в готівці. — В Бруховичах застрілився 32-літний „обрбньца Львова" Вл. Процко. — Львівська поліція арештувала, як відмічує польська преса, „українця" Степана Мельника, що збирав датки на Союз оборони Львова, не маючи до цього права. — 35-літнього Єднорога, що в поїзді застрілив в осени минулого року свого товариша, пор.-летуна Смолінського, який був пияницею та задовжений на 8 тис. зол. і тому мав піти на емеритуру суд присудив на 2 роки тюрми. Смолінський, як відомо, сам згодився, щоби його підсудний застрілив. Єдноруг мав зробити те саме з собою, але револьвер йому в останній хвилині затявся. — Кількість радіоабонентів в Англії доходить до 6 міліонів. — На 6-міліонового радіоабонента англійське радіо дожидає нетерпляче, та обіцяє зробити в його честь окреме свято.

— **Нащадки Монтезуми дістають пенсію.** Нюйорський денник „Ню-Йорк Сан" приносить цікавий допис з Мексику про виплату пенсії нащадкам колишнього королівського роду Монтезуми II., якого, як знаємо, скинув з престолу в краю Азтеків еспанський авантурник Кортез ще перед 400 літами. З цієї королівської родини залишилося двох синів і чотири доньки. З ними погодився Кортез в такий спосіб, що обіцяв їм платити пенсію з забраних королівських земельних дібр. Тепер яких 4.000 людей дістає пенсію з цього титулу і тому мексиканський уряд доручив своїм адвокатам точно перевірити справу, скільки є правдивих нащадків Монтезуми, і скільки фальшивих.

— **Міжнародний дипльоматичний словар.** В міжнародній дипльоматичній академії в Парижі відбулося врочисте засідання в звязку з появою „Міжнародного Дипльоматичного Словаря". Над цим словарем працювало 27 президентів держав, 49 міністрів закордонних справ і 512 дипльоматів, репрезентантів 73 держав й охоплює він всі царини політичного життя та найріжніші питання міжнародного характеру. Є в ньому про всі договори держав від 1856 р. до пакту 4-х, а на майбутнє доповнюватимуть його дальше і він буде завжди актуальний.

— **20.00 осіб на закінченні шкільного року.** Цікаве було цьогорічне закінчення шкільного року в університеті Колюмбія в Ню-Йорку. Явилося 20.000 студентів разом з своїми рідними на університетському майдані під отвертим небом перед бібліотекою, бо нема такої галі, щоби всіх помістити. Президент університету д-р Микола Батлер виголосив характеристичну промову до студентів кажучи, що вартість гроша дуже умовна і тому молодь повинна здобувати собі багацтва, які ніколи не гинуть. Опісля 5.200 студентів та студенток дістали дипльоми з укінчених студій.

З життя наших установ.

Загальні Збори Т-ва „Ощадність“ у Львові.

В дні 29. червня п. р. відбулися VI. загальні збори Товариства „Ощадність“ для господарности і добробуту, кооператива з обм. відп. у Львові в льокалі Центробанку при вул. Костюшка ч. 5.

Збори відкрив голова Надзірної Ради д-р *Михайло Волошин* і проводив цим зборам. Секретарем зборів був заступник директора *Йосиф Лесьнєвський*. Звіт ревізійний відчитав заступник директора *Маркіян Кисілевський*. Звідомлення з діяльности товариства з білянсом за 1932. р. представив директор д-р *Кость Лесьнєвський*. Він підніс, що товариство „Ощадність“ у минулому році вело далі пропаґанду ощадности, не зважаючи на лихоліття, бо саме в цих трівних часах стає справа ощадности найбільшою потребою. Ударна кампанія пропаґанди відбулася з нагоди свята ощадности, яке в минулому році проголошено на день 30. жовтня 1932 р. У цьому дні, як також у найближчому часі по тому дні уладив львівський відділ Т-ва „Ощадність“ пятнацять відчитів і викладів у всіх дільницях Львова. Ці відчити відбулися при чисельній участи присутних, які заінтересовувались ощадністю, складали зараз ощадности і брали щадничі скарбонки для дітей. Тогож дня відбулися свята ощадности у школах „Рідної Школи“ у Львові. У краю відбувалися свята ощадности в місяцях листопаді і грудні 1932 р. і січні 1933. р.

Провід у пропаґанді масової ощадности на повітах переходить у руки наших Українбанків, бо виказав досвід, що вони до цього діла найбільше надаються. Завдяки тому, що наше громадянство по повітах і громадах заінтересовується дрібною масовою ощадністю, маємо зріст низових кооператив кредитових, яких число доходить до 500, як також удержання загального стану вкладок ощадности в наших кооперативах кредитових, так, що в часі тяжкої економічної кризи в 1932 р. у нас вклади ощадности не зменшилися, але ще дещо піднеслись.

Найближчим засобом нашої пропаґанди дрібної масової ощадности є в сучасних обставинах те, щоби львівський відділ ощадности вів безперервну пропаґанду масової ощадности не тільки в часі свята ощадности, але через цілий рік; щоби Українбанки у всіх повітах взяли у свої руки акцію пропаґанди і організації масової ощадности, та щоби в наших школах передовсім „Рідної Школи“ приписано обовязкову діяльність учителів до вщіплювання чесноти ощадности між шкільною молодю.

Над предложеним звідомленням переведено оживлену дискусію, в якій промовляли: проф. **Амброзій Березовський** про забезпечування вкладок ощадности перед втратами; посол **Остап Луцький** підніс із вдоволенням, що у нас всеж таки поширюється ідея ощадности, та це проявляється не тільки збиранням вкладок ощадности, але також ощадністю в житті, і висказав свою думку, що було би дуже добре, якби ми спробували наші сили і всі ощадности зібрані цього року з нагоди свята ощадности зложили в Центробанку, щоби піднести фонд позичковий для наших кооператив; директор **Іван Филипович** заявляється за тим, щоби передусім молодь приєднувати до ощадности; директор **Володимир Целевич** підтримує думку, щоби зцентралізувати збірку ощадности з дня ощадности, але важне є для пропаґанди сказати: на яку ціль вжиється зібрану квоту, щоби складаючі свої ощадности мали почуття, що вони своїми ощадностями роблять добре діло. При цьому звернув він увагу на ощадности служниць-українок у Львові, яких є тут пять тисяч, бо якби взяти тільки по 5 золотих ощадности на місяць від одної служниці, то це приносить кількадесять тисяч золотих ощадностей. Вони мають забезпечення у наших кооперативних централях у Львові, а як до того вкажеться на пожиточну ціль: купна чи будови домів, чи засновування підприємств промислових, що усувають безробіття, то це може стати великою підоймою до складання ощадностей у наших установах у Львові. Директор **Омелян Саєвич** пояснив справу обниження курсу доляра, та заповів, що по устійненні вислідів господарської конференції міжнародньої в Льондоні, відбудуть представники наших економічних централь свою остаточну нараду про забезпечення валют наших льокат.

На внесок директора **Івана Филиповича** уділено абсолюторію Управі і Надзірній Раді та принято білянс за 1932 р. і приділено з білянсової надвишки 10 проц. на запасний фонд, а решту квоти на організаційний фонд пропаґанди ощадности.

Вкінці директор **Володимир Целевич** зреферував справу зміни §§ 4 а) і 17. статуту Т-ва Ощадність у цьому напрямі, що метою т-ва буде: поширювати ідею ощадности як підставу господарности і добробуту своїх членів, та що Надзірна Рада складається з 7 членів і 2 заступників. У першій зміні статуту означено точно діяльність у поширюванні ощадности, а в другій зменшено число членів Надзірної Ради до 7 членів і 2 заступників, замісць 15 членів і 5 заступників, щоби Надзірна Рада була справнішим орґаном до виконування своїх обовязків.

По вичерпанні предмету нарад закрив загальні збори голова д-р Михайло Волошин побажанням, щоби наша установа Ощадности поширила свою діяльність по думці цінних вказівок, що їх дала дискусія на цих зборах.

З нових видань.

„СВІТЛО Й ТІНЬ“, журнал Української Фотографіки. Львів, 1933.

Фотоґрафію вважають нині мистецтвом, що нарівні з пластичним мистецтвом своїми творами викликує у глядача психічне зворушення. Твори фотографії викликують на світових виставах своїм змістом та формою такі глибокі артистичні емоції, як і твори пластичного мистецтва. Західньо-европейські народи давно зрозуміли значіння фотоґрафії як мистецтва, що показує людині картину цілої землі, що дозволяє кожному народові видобути із скарбів своєї природи і свого побуту найбільші цінності.

Коли пластичне мистецтво на наших Західніх Землях, маючи за собою довгі роки всестороннього розвитку досягло вже вершин артизму, українське фотографічне мистецтво почало добу свого інтензивного розвитку щойно від оснування в 1930 р. у Львові Українського Фотографічного Товариства. В останьому часі УФОТО вислало праці українських світливців на світову виставу в Шікаґо, видало кілька підручників фотографії, катальоґ виставв, а в травні 1933 р. випустило у світ перший зшиток першого на Західніх Землях українського фотоґрафічного журналу під назвою „Світло й Тінь“.

Назва журналу дещо символічна. Вона бажає зазначити рід мистецтва, що подібно як ґрафіка оперує лише двома барвами білою та чорною, світлами й тінями, що передають усі барви природи.

Зміст 1—2 числа журналу невеликий, але поважний. Передовсім цікава стаття О. Балицького про розвиток української фотоґрафії на західніх землях від передвоєнної доби до оснування УФОТО. Автор згадує коротко також про стан фотоґрафічного мистецтва на Радянській Україні.

Стаття О. Моха „З проблємів фотоґрафіки“ бажає виказати ріжницю між фотоаматорством, якого твори можуть бути лише фотоґрамами і фотоґрафікою, якої твори можуть уже ставати творами мистецтва. Рішати про це можуть вроджений талант, артистична та технічна освіта.

Ю. Дорош подає як повстав його перший етноґрафічний фільм. Темою цього фільму, накрученого у селі Раківці над Дністром були весільні обряди, церемонії та танки. Подає теж технічну та фінансову сторінку творення таких фільмів, як також реальні можливості практичного використовування.

У „Техніці передруку“ В. Савицький подає докладні вказівки, як артистично обдарований аматор може поглиблювати свою працю, переходячи від бромової техніки до бромоолійної та до техніки передруку.

Крім ориґінальних статтей поміщена перекладна стаття одного з кращих французьких теоретиків фотоґрафіки полк. С. Пюйо п. з. „Як компонувати портрет?“ Пюйо старається звернути увагу фотоґрафіків на цей важкий, але вдячний рід фотографічної композиції.

Доповнюють зміст 1—2 числа огляд журналів, вісти з УФОТО та новини фотопромислу. Ілюстрований журнал чотирма картинами, з яких лише одна не видержала загального мистецького рівня, а саме „Долина Прута“, що вражає оклепаним мотивом та шаблоновою композицією. Зовнішня форма журналу вибаглива.

Замітний високий рівень журналу. Поміщені статті викличуть певно зацікавлення, але мабуть лише серед нечисленних досвідчених фотоґрафіків. Аматори фотоґрафії, що бажають щойно примітивної фотоґрафічної освіти, з такого журналу, на жаль, користати не зможуть. Найкраще було би, якби можна в однім журналі погодити мистецьку висоту з практичними потребами аматорів.

Та появу такого журналу, як є, треба привитати і всі зацікавлені фотоґрафією повинні би прийти йому з допомогою, стаючи його передплатниками. *М. Ц.*

З концертової салі.

Вечір лавреатів Міжнар. Конкурсу мистецького танку.

Підчас огіркового сезону, безнадійної погоди, неможливо нудних фільм — зовсім несподіваний вечір, який дозволяє нам забути все те, й навіть ще більше: сплогади про досить невдалий — в цілости — цьогорічний концертовий сезон. Цих четверо лавреатів міжнародного танкового конкурсу (давно закінченого у Варшаві), які вчора виступили у Великому Театрі, дали нам зразки найвищого танкового мистецтва. Звичайно, дехто із старшої ґенерації може зі здивуванням дивився на ці модерні, чи пак: нинішні танки й даремне шукав звязку між ними і відомими *„бомбами“* клясичного балету, в роді 32-ох піруетів, що є мрією кожної колишньої балерини. З таким самим успіхом можна би шукати звязку в зовнішній подібності між малою дитиною і зрілою людиною. Людське тіло, його виразовість, пластика, міміка лиця і рук, більше чи менше реальні події, картини настрої — відтворені у цьому танку — все це дає можливість розуміти глядачеві модерний танок куди легше, як модерну музику, чи малярство. Тому й на вчорашньому вечорі танків мабуть мало було глядачів, які не оплескували з повним захопленням виступаючих лавреатів. Між ними безперечно найбільшим мистцем є *Рут Сорель-Абрамович*, відзначена на конкурсі першою нагородою. Її „Мати“ це архитвір ніжности відчуття й любови, а „Танок осьми віял“ із „Сальоме“ Штравса — це оргіястична поема жаги й змисловости перверсійної Сальоме, яка тим танком бажала випросити та виборити таку дрібничку: голову Йоханаана... Коли ми глядали на передачу цього танку п-нею Сорель-Абрамович, стало ясним: так повинен цей танок виглядати...

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 14. ЛИПНЯ 1933.

ВАСИЛЬ СОФРОНІВ.

ВІДГУКИ СЕРЦЯ.

ОЖИДАННЯ.

Я жду на тебе довгі ночі. Хочу, щоби ти прийшла до того старого саду тоді, коли білими стежками плистиме у срібних човнах блідолиця казка, коли місяць буде сидіти на найнижчій галузі старої яблуні, як великий, білий півень, що не хоче зайти на своє сідало. Ми будемо полошити його дзвінками наших розмов, будемо кидати в нього камінцями наших мрій, а він підлазитиме з галузки на галузку все вище і вище, аж із самого вершка злетить опівночі на бліде небо, широко бючи своїми білими крилами. Тоді ніч нахилиться низько над садом і блідолиця казка проплине попз нас на своїх срібних човнах.

Я жду тебе. Знаю, що ти прийдеш напевно. Хвилини погідного дожидання котяться попри мене поволі як важкі, золоті монети по гладкім столі. Зі шляхотним бренькотом падуть у подолки вічности і зникаючи, прощаються зі мною востанне своїм чистим, усміхненим блиском.

ЛЮБОВ.

Від тебе йде до мене тепле, золоте проміння. Дивлюся на тебе з заплющеними очима і чую те проміння, як ходить по моїм обличчі, тремтить на моїх витягнених до тебе долонях. Чую теплий його леґіт на своїх устах і всміхаюся.

Коли відходиш від мене і ніч покриває довкола світ, чую тебе в собі. Сходиш як сонце із чорних челюстей туги, погідна, тепла, ясна і світиш мені. Світиш моїй душі.

Часом буває, що за один момент гніву, що спалахне у мені злісним, зрадливим полумям — трачу тебе. Дивишся тоді своїми великими, сумними очима на мене і гаснеш. Гаснеш мені, моє сонце. А я, як вязень, якого з ясного дня кинули у чорну пітьму темниці, крівавим криком кличу за тобою і припадаю до твердих, холодних стін моєї самоти

ЗУСТРІЧ.

Минає багато часу. Чи це минають хвилини чи роки? Між ними лише та ріжниця, що літа самі приходять, хвилини-ж треба переносити.

Хвилини самоти і болю — як торбини грошей, золотих і срібних — на пустині. Важкі, але однако дорогі нам. Падаємо зі сил, але не кидаємо їх. Хочемо перенести їх через пустиню і як скарб зложити їх до твоїх ніг.

Минає багато хвилин, а може літ. І знову в полудне йду, як колись давно, тою вулицею, де ми майже щодня стрічалися і несу тобі мій скарб. З вікон таксамо відбивається сонце і таксамо дзвенить камяний хідник під моїми кроками і таксамо бублейник продає свої обарінки, що нагадують знаки безконечности.

Відблиски давніх зустрічей, уривки розмов, розгублені устиски рук вигулькують як пустотливі діти зпоза дерев і брам, зпоза вуглів камяниць і нечайно обсипають мене пахучими пелюстками радости.

І таксамо як колись на розі вулиці зявляється твоя маніжна стать. Сонце купається у твоїм золотім волоссі, таксамо сміється до мене мягке, тепле проміння у твоїх великих, темних очах.

Витягаємо до себе долоні — і знову на кожній долоні — серце.

Як колись... не дуже-дуже давно - як учора.

—o—

дате і так його уявляв собі Штравс коли творив свою геніяльну музику.

Що п. Сорель-Абрамович і найбільше всестороння із усіх виступаючих, це бачили ми і з програми, яку вона виконувала: символістична „Мати“, реалістична „Сальоме“, врешті характеристично-побутовий тип народній — у двох кінцевих дуетах з Ґ. Ґроке — всі вони найшли в ній найідеальнішу інтерпретаторку, яка вже сьогодні стоїть на найвищому вершку свого мистецтва.

Юлія Маркус зовсім відмінний тип танцюристки. Вона сотворює типи характеристично-пародистичні та психольоґічні в стилі Мері Віґман, одначе щасливо оминаючи її небезпечну і не всякому зрозумілу абстрактну символіку „абсолютного“ танку. Обі сатири на Ґерґарда Гавптмана („Ще одно свято в честь Гавптмана“) і Ґанді („Ґанді і британський лев“) — у знаменитих масках обох славних людей були доказом не тільки блискучого пластично-драматичного таланту, але ще й глибокої інтеліґенції артистки.

Третя із лавреаток — п-на *Зюта Бучинська*, наймолодша і мабуть тому найбільш одностороння у свому мистецтві, техніці і репертуарі. Покищо вона, видно, спеціялізується в польських народніх типах і танках. Вони зґрабні своєю свіжістю і буцім то наївністю, хоча і дещо одноманітні, надто подібні один до одного.

Врешті одинокий представник „сильного“ полу п. *Ґеор Ґроке*, найбільш зближений своєю технікою і змаганнями — бодай у творах, представлених вчора — до напрямку, сотвореного „світім“ Дяґілевим“. Всесторонній як і п-ні Сорель-Абрамович (до речі: вони ще недавні партнери у берлінській держ. опері, аж до часів, коли кваліфікації прімабалеріни і балетмайстра мала вирішити... арійська кров їх предків!) показав нам п. Ґроке у своїх трьох сольових виступах три сильні сторони свого таланту: ґротескову в „Інтермеццо“, віртуозну в стилізованому еспанському танку, динамічну в „Машині“ — та врешті в дуетах зі своєю партнеркою — ще й четверту характеристичну. Одним словом: великий вечір великих артистів. *др.*

—o—

Дописи.

БУЧАЧ.

Посвячення чит.-кооп. дому в Цвітовій. 11. червня посвячено чит.-кооп. дім в Цвітовій п. Бучач. Свято почалось Службою Божою в місцевій церкві, яку відправив о. мітр. Базюк. Гарно обдуману промову виголосив о. М. Марків ЧСВВ. Опісля процесійним походом пішли учасники свята до будинку нового дому, де о. мітр. Базюк, запрошений на це свято виділом читальні, разом з всоколичними священиками довершив акту посвячення. У другій частині свята голова Філії „Просвіти“ в Бучачі о. В. Мельник, парох зі Звенигорода, сказав гарну промову, а з черги йшли привіти від повітових установ у Бучачі. Вечором відограв амат. гурток при читальні „Просвіти“ оперетку „Наталка Полтавка“. Велику заслугу над здвигненням чит.-кооп. дому мають п. Прокіп Гижий, упр. лісів і нач. громади п. Сандуляк. Заслугою Тихої та, що вивчила аматорів, сирий зовсім матеріял так, що оперетка випала зовсім удатно.

Дочекалися рішення. Коли всі вносили декларації з українською мовою навчання в прилюдних школах, внесли такі декларації і громадяни Бучача. На днях дістав один із батьків із шкільного інспекторату в Бучачі такий документ:

Rada Szkolna Powiatowa w Buczaczu. Dnia 1. lipca 1933. Nr. 2084/33. Panu Iwanowi Bobykowi w Buczaczu do wiadomości. Inspektor Szkolny — Jan Mądry. Odpis. Kuratorjum Okręgu Szkolnego we Lwowie dnia 13. czerwca 1933 r. Nr. I. — 16085/33. Buczacz — język nauczania. Kuratorjum nie uwzględnia żądań mieszkańców gminy Buczacz w sprawie zmiany państwowego języka nauczania w tutejszych szkołach publicznych na język ruski, ponieważ na podstawie wyników ostatniego powszechnego spisu ludności z dnia 30. września 1921 r. ogłoszonego w Skorowidzu miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej Tom XV str. 6: w gminie tej niema 25 proc. ludności narodowości ruskiej (rusińskiej). Wobec tego orzekam zgodnie z art. 3. ustawy z dnia 31. lipca 1924 Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 766 i § 5 i 13 rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy z dnia 7. stycznia 1925/Dz. U. R. P. Nr. 3. poz. 33), że w publicznych szkołach powszechnych w Buczaczu obowiązuje państwowy język nauczania. — Od niniejszego orzeczenia przysługuje interesowanym rodzicom po myśli art. 83. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 34) prawo wniesienia odwołania do Ministerstwa W. R. i O. P. przez Kuratorjum w ciągu dni 14. licząc od dnia następnego po wywieszeniu ogłoszenia w lokalu Urzędu gminnego (Kurator — Gadomski).

Перепис з 1921 р. вже грубо перестарілий. Населення Бучача — українське має 35 проц. усього населення міста. Проти цього рішення внесли відклик до Міністерства В. Р. і О. П. у Варшаві.

СТАРОСАМБІРЩИНА.

Заборона віч. На день 18. м. м. мав відбути пос. Тершаковець справоздавче віче під голим небом в селі Топільниця. Подання до староства вніс почтою дня 14. 6. ц. р. На це подання до дня 15. ц. м. не одержав ніякого повідомлення. Коли посол приїхав у згаданий день на станцію Стрілки-Топільниця, командант тамошнього постерунку Філіповський показав йому письмо, яким староство заборонило віче, мотивуючи, що по думці закону про збори, не було триденного речинця зголошення наперед. Тимчасом ці мотиви безпідставні, бо подання внесено на 5 день до віча, а як показує печатка почти в Турці на коверті до пос. Тершаківця, староство вислало вже заказ 16. 6., тобто на 3 дні до віча. Получившись телефонічно тогож самого дня зі староством в Турці подав пос. Тершаковець йому до відома, що з огляду на заказ публичного віча, відбуде в Топільниці нараду по думці § 19. про збори. Пів години пізніше повідомив посла Т. командант постерунку в Стрілках, що й нараду в Топільниці староство заборонило. На заяву, що по думці закону, на цю нараду непотрібно дозволу староства й нема обовязку його повідомляти та що нарада відбудеться, кмд. пост. Філіповський рішуче заявив, що він і довірочну нараду розвяже, бо має такий наказ та що з цього можуть вийти непередбачені наслідки. Вияснення, що влада має тільки контролю такої наради не помогли нічого. Після наради з місцевими громадянами рішив пос. Тершаковець дня 18. м. м. наради не відбувати, а зголосити знову віче під голим небом в тій самій місцевости на день 25. 6. 1933. Подання в тій справі внесено негайно, але у відповідь на нього прийшла чергова заборона таким письмом:

Starostwo powiatowe turczańskie. L. BP. 17/17. Turka, dnia 21. czerwca 1933. Do Pana Grzegorza Terszakowca, posła na Sejm w Jakimczycach p. Komarno. W załatwieniu zgłoszenia o pozwolenie na urządzenie zgromadzenia publicznego w Topolnicy w dniu 25. czerwca b. r. pod gołem niebem, wzgl. w razie niepogody w lokalu czytelni „Proświty“ albo w domu Fedora Hocura Starostwo powiatowe w Turce — odmawia na zasadzie art. 5 i 10. ustawy o zgromadzeniach z dnia 11. marca 1932 Dz. U. Rz. P. Nr. 48 poz. 450 — zezwolenia na urządzenie tegoż zgromadzenia, ze względu na to, że odbycie zgromadzenia zagrażać może bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu. W szczególności w sąsiedztwie gminy Topolnica w ostatnim czasie pogorszył się znacznie stan bezpieczeństwa, odbywają się niedozwolone i zagrażające porządkowi publicznemu skupienia ludności co skłoniło nawet władze do aresztowań. Przeciw temu orzeczeniu przysługuje prawo odwołania do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie w ciągu dni 14-tu od dnia doręczenia przez tutejsze Starostwo powiatowe. Starosta powiatowy Dr. Doboszyński.

Це письмо прийшло на жаль так пізно, що годі вже було повідомити, навіть телефонічно, громаду в Топільниці. Проти заборон справоздавчих віч зробили відклик, а проти заборони довірочної наради скаргу до відповідної вищої влади. Пос. Гринь Тершаковець.

—o—

СПОРТ.

УКРАЇНА — РЕКОРД.

Товариські змагання між цими дружинами відбудуться в суботу 15. ц. м. на грищі 26 п. п. на Клепарові в год. 5-ій пополудні. В год. 3-ій попередять їх змагання Україна II — Рекорд II.

УКРАЇНА — ЖИДІВСЬКІ ДРУЖИНИ Б-КЛЯСИ.

Товариські змагання між цими дружинами відбудуться в неділю 16. ц. м. в год. 10.15 передполудне на грищі 26 п. п. на Клепарові.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

ВІДЕНЬ. Австрія — Ювентус 3:0 (1:0). Після мистця Чехії Славії, перемогла віденська дружина за чашу середньої Европи мистця Італії Ювентус. Гра стояла на дуже високому рівні. Австрія переходила противника головно незрівнаною комбінаційною грою. Ворота добули Шінделяр, Фіртель і Шпехтль. Видців 52.000.

МІЛЯНО. Амброзіяна — Спарта (Прага) 4:1 (1:0). Змагання за чашу середньої Европи. Заслужена перемога італійців.

Нові книжки й журнали.

ДРАГОМАНІВСЬКИЙ ЗБІРНИК під загальною редакцією д-ра Василя Сімовича. (Праці Укр. Висок. Педагог. Інституту ім. М. Драгоманова у Празі). Прага, ст. 330. Зміст: Л. Білецький, проф.: До початків слов'янофільства М. Драгоманова. В. Гармашів, д-р проф.: Недуга та смерть Драгоманова. Б. Гомин, д-р асист.: „Пісня київського славянина“ М. Драгоманова та „Поклик до братів славян“ М. Старицького. М. Добриловський д-р доц.: Проблема поділу східньої Европи в М. Драгоманова. Д. Дорошенко, проф.: Драгоманів і українська історіографія. Н. Нижанковський д-р, доц.: Із вірша М. Драгоманова „Поклик до братів славян“ „Гей не дивуйтесь“, на мішаний хор а капелля. С. Русова, проф.: Картина споминів про М. Драгоманова. В. Сімович, д-р проф.: Правописні системи М. Драгоманова. С. Сірополко, проф.: М. Пірогов та М. Драгоманів. Хв. Слюсаренко, доц.: Студії М. Драгоманова з історії Риму. Хв. Стешко, доц.: М. Драгоманів та Михайло Верхацький. П. Феденко, доц.: М. Драгоманів і Пер Жозеф Прудон. Дм. Чижевський, проф.: Драгоманів і Стронін. М. Шаповаленко, д-р: Михайло Драгоманів і Підкарпаття. Хв. Якименко, проф.: „На проводи“, мішаний хор до слів М. Старицького.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.